

Republika Srbija
KRIMINALISTIČKO-POLICIJSKA AKADEMIJA

ZBORNİK APSTRAKATA

SUZBIJANJE KRIMINALA U OKVIRU
MEĐUNARODNE POLICIJSKE SARADNJE

NAUČNO-STRUČNI SKUP SA MEĐUNARODNIM UČEŠĆEM

Tara, 28-30. jun 2011. godine

PROGRAMSKI ODBOR

Predsednik

prof. dr GORAN MILOŠEVIĆ,
dekan Kriminalističko-policijske akademije, Beograd

Članovi

LUTZ KOBER,
rukovodilac Fondacije "Hans Zajdel" u RS i Crnoj Gori
mr GORAN AMIDŽIĆ,
Visoka škola unutrašnjih poslova, Republika Srpska, BiH
ZORANA VLATKOVIĆ,
zamenik, Kabinet ministra MUP RS
prof. dr VID JAKULIN,
Pravni fakultet, Ljubljana, Slovenija
prof. dr MIODRAG SIMOVIĆ,
Ustavni sud BiH
prof. dr RADOMIR MILAŠINOVIĆ,
Fakultet bezbednosti, Beograd
prof. dr JANKO JAKIMOV,
Fakultet bezbednosti, Makedonija
prof. v. š. mr. sc. IVAN TOTH,
Veleučilište u V. Gorici, Hrvatska
prof. dr VACLAV KRAJNÍK,
Policijska akademija, Slovačka
prof. dr LUCA IAMANDI,
Policijska akademija "Alexandru Ioan Cuza", Rumunija
ŽIVKO ŠIPČIĆ
direktor, Policijska akademija, Danilovgrad, Crna Gora

ORGANIZACIONI ODBOR

Predsednik

prof. dr ŽELJKO NIKAČ,
prodekan Kriminalističko-policijske akademije, Beograd

Članovi

prof. dr SRĐAN MILAŠINOVIĆ,
prodekan Kriminalističko-policijske akademije, Beograd
doc. dr DARKO SIMOVIĆ,
prodekan Kriminalističko-policijske akademije, Beograd
doc. dr GORAN BOŠKOVIĆ,
prodekan Kriminalističko-policijske akademije, Beograd
VANJA VUKIĆ,
zamenik šefa Kabineta ministra MUP RS
mr BOŽIDAR OTAŠEVIĆ,
*zamenik načelnika Uprave za stručno obrazovanje,
osposobljavanje, usavršavanje i nauku MUP RS*

SEKRETARIJAT

mr MARIJA BLAGOJEVIĆ,
NIC, Kriminalističko-policijska akademija, Beograd
MARTA TOMIĆ (M. A.),
NIC, Kriminalističko-policijska akademija, Beograd
mr IVANA RADOVANOVIĆ,
NIC, Kriminalističko-policijska akademija, Beograd
JASNA PETROVIĆ,
NIC, Kriminalističko-policijska akademija, Beograd
JELENA PANDŽA,
NIC, Kriminalističko-policijska akademija, Beograd

NAUČNO-STRUČNI SKUP SA MEĐUNARODNIM UČEŠĆEM

**SUZBIJANJE KRIMINALA U OKVIRU
MEĐUNARODNE POLICIJSKE SARADNJE**

Tara, 28–30. jun 2011.

ZBORNİK APSTRAKATA

**KRIMINALISTIČKO-POLICIJSKA AKADEMIJA
Beograd, 2011.**

SUZBIJANJE KRIMINALA U OKVIRU MEĐUNARODNE POLICIJSKE SARADNJE
ZBORNİK APSTRAKATA

Izdavač

KRIMINALISTIČKO-POLICIJSKA AKADEMIJA
Beograd, Cara Dušana 196 – Zemun

Za izdavača

prof. dr GORAN MILOŠEVIĆ
dekan Akademije

Urednik

prof. dr ŽELJKO NIKAČ
prodekan za naučnoistraživački rad

Tiraž

100 primeraka

Štampa

Kriminalističko-policijska akademija, Beograd - Zemun
Ulica Cara Dušana 196

SADRŽAJ

TERORIZAM, MEDIJI I POLICIJA Radoslav Gaćinović, Mladen Bajagić	10
THE ROLE OF INTERPOL IN THE FIGHT AGAINST TRAFFICKING IN CULTURAL GOODS AND NATURAL RARITIES Zlate Dimovski, Ice Ilijevski, Kire Babanoski.....	11
SAVREMENI METODI SUPROTSTAVLJANJA ORGANIZOVANIM OBLICIMA PRIVREDNOG KRIMINALITETA Mile Šikman, Gojko Vasić.....	12
SAVREMENE TENDENCIJE U VEŠTAČENJU KAO OBLIKU MEĐUNARODNE KRIVIČNOPRAVNE POMOĆI Milan Žarković, Tanja Kesić, Ivana Bjelovuk.....	13
MODALITETI MEĐUNARODNE SARADNJE GRANIČNIH POLICIJA U REGIONU ZAPADNOG BALKANA Milan Milošević, Siniša Dostić.....	14
POLICIJSKA SARADNJA UNUTAR EVROPSKE UNIJE KAO PROSTORA SLOBODE, BEZBEDNOSTI I PRAVDE Jelena Čeranić	15
MULTILATERALNI VIDOVI SARADNJE U JUGOISTOČNOJ EVROPI U OBLASTI SPREČAVANJA EKOLOŠKIH KATASTROFA I SUZBIJANJA EKOTERORIZMA Dragan Đukanović, Sergej Uljanov, Željko Jović	16
NACIONALNI KOORDINATIVNI CENTAR ZA GRANIČNO UPRAVLJANJE, KAO NOVA STRATEGIJA ZA KONTROLU KRIMINALITETA Goce Džukleski	17
TERRORISM THROUGH THE SCOPE OF GLOBAL MEDIA Srđan Milašinović, Oliver Bakreski, Zoran Jovanovski	18
UTICAJ REGIONALNE SARADNJE POLICIJSKIH PREGOVARAČA NA UNAPREĐENJE BEZBEDNOSTI I SUZBIJANJE KRIMINALA Željko Mojsilović, Nevena Gavrić.....	19
STRATEGY OF THE POLICE ACTING IN ERADICATION OF CONTEMPORARY FORMS OF ORGANIZED CRIME Tatjana Gerginova.....	20

MEĐUNARODNA POLICIJSKA SARADNJA U FUNKCIJI SUZBIJANJA EKOLOŠKOG KRIMINALA Marina Mališ Sazdovska.....	21
THE EUROPEAN ARREST WARRANT - A LEGAL INSTRUMENT TO COUNTER TRANSNATIONAL CRIME IN THE EU Aleksandar Ivanov, Rade Rajkovchevski	22
POLICIJSKA TAKTIKA SUZBIJANJA NASILJA NA SPORTSKIM PRIREDBAMA Božidar Otašević, Snežana Vla, Goran Isaković	23
ULOGA POLICIJE U POSTUPKU PREMA MALOLJETNICIMA Ljubinko Mitrović, Nikolina Grbić-Pavlović.....	24
MEĐUNARODNA POLICIJSKA SARADNJA U BORBI PROTIV NASILJA NA FUDBALSKIM UTAKMICAMA Bojan Janković, Saša Milojević.....	25
KONVENCIJA O POLICIJSKOJ SARADNJI U JUGOISTOČNOJ EVROPI I ULOGA SRBIJE U BORBI PROTIV MEĐUNARODNOG KRIMINALA Danijela Spasić, Milan Lipovac	26
PRIMANJE MITA KAO OBLIK ISPOLJAVANJA KORUPCIJE Marta Vujisić.....	27
REFORME KAZNENOG ZAKONODAVSTVA REPUBLIKE MAKEDONIJE U CILJU EFIKASNIJEG SUZBIJANJA TERORIZMA Marjan Nikolovski	28
VIOLATION OF ARTICLE 3 OF THE EUROPEAN CONVENTION FOR THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS – FOUR JUDGMENTS REGARDING REPUBLIC OF MACEDONIA Katerina Krstevska.....	29
PREVENCIJA MALOLETNIČKOG PRESTUPNIŠTVA U REPUBLICI MAKEDONIJI (ZAKONSKI OKVIR, STRATEGIJA, PREVENTIVNI PROGRAMI, PERSPEKTIVE) Oliver Bačanović, Nataša Jovanova.....	30
EUROPOL COUNCIL DECISION – NEW LEGAL BASIS FOR EUROPOL Snežana Nikodinovska - Stefanovska.....	31
MESTO I ULOGA BIROA ZA MEĐUNARODNU SARADNJU I EVROPSKE INTEGRACIJE MUP RS U MEĐUNARODNOJ POLICIJSKOJ SARADNJI Željko Nikač, Marija Blagojević, Boban Simić.....	32

EUROPEAN UNION POLICE MISSIONS IN THE INTERNATIONAL CRISIS MANAGEMENT OPERATIONS	
Marjan Arsovski.....	33
POLICE MISSIONS OF EUROPEAN UNION WITHIN THE EUROPEAN SECURITY AND DEFENSE POLICY	
Frosina Tashevksa - Remenski	34
MEĐUINSTITUCIONALNA KONTROLA I SARADNJA U PROCESU SUZBIJANJA PRANJA NOVCA	
Svetlana Nikoloska	35
MODELI MEĐUNARODNE POLICIJSKE SARADNJE	
Saša Mijalković, Goran Bošković, Darko Marinković	36
THE TREATMENT OF THE ISSUE OF INTERNATIONAL POLICE COOPERATION IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING TO LAW ENFORCEMENT STUDENTS	
Vesna Trajkovska, Zorica Trajkova.....	37
THROUGH NATIONAL CRIMINAL INTELLIGENCE DATABASE TO MORE EFFECTIVE FIGHT AGAINST INTERNATIONAL CRIME	
Marjan Djurovski, Lazar Djurov	38
CAROUSEL FRAUD: BASIS FOR FIGHT MONEY LAUNDERING	
Snezana Mojsoska, Goce Mojsoski, Bozidar Milenkovski.....	39
POLICE BEHAVIOUR AND PRESUMPTION OF INNOCENCE	
Cane Mojanoski	40
ANALIZA PREDUSLOVA ZA USPEŠNOST PREVENCIJE PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORIZMA	
Slaviša Vuković	41
STRES U POLICIJSKOJ PROFESIJI : FAKTORI I INTERVENCIJE	
Dragana Batić.....	42
MEĐUNARODNI KRIMINALITET U UMREŽENOM DRUŠTVU I PREVENCIJA KROZ SOCIJALNI RAZVOJ	
Duško Vejnović, Sanja Sredić	43
TAČKE PRESEKA MEĐUNARODNOG "MEKOG PRAVA" I ZAKONA O POLICIJI	
Miloš Petrović, Senad Ganić.....	44

SITUACIONA PREVENCIJA – SAVREMENI PRISTUP KONTROLI KRIMINALITETA U URBANOJ SREDINI Nevenka Knežević-Lukić, Aleksandra Ljuština	45
ULOGA I ZNAČAJ COESS U USAGLAŠAVANJU PRAVNIH STANDARDARDA U PRIVATNOJ BEZBJEDNOSTI KAO INSTRUMENT SUPROTSTAVLJANJA KRIMINALITETU Stevo Ivetić, Gojko Pavlović	46
KONVENCIJA O POLICIJSKOJ SARADNJI U JUGOISTOČNOJ EVROPI Dalibor Kekić, Obrad Stevanović, Steva Jaćimovski	47
DOPRINOS MISIJE OEBS REFORMI POLICIJSKE OBUKE U REPUBLICI SRBIJI Nenad Milić, Dragan Milidragović	48
REFORMA PRETHODNOG KRIVIČNOG POSTUPKA I EVROPSKI STANDARDI Aleksandar Bošković	49
REDIZAJNIRANJE MEDIJSKIH SLIKA SAVREMENOG TERORIZMA U SISTEMU MEĐUNARODNE BEZBEDNOSTI Zoran Jevtović, Ljubiša Despotović.....	50
ZAŠTITA LJUDSKIH PRAVA OSUĐENIKA I DRUGIH LICA LIŠENIH SLOBODE S POSEBNIM OSVRTOM NA PRESUDE EVROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA Dragana Anđelković	51
TAJNOST PISMA, TELEGRAMA I DRUGIH POŠILJKI I STANDARDI EVROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA Žarko Sinđelić, Dragan Cvetković.....	52
STATISTIČKO PRAĆENJE POJAVA ORGANIZOVANOG KRIMINALITETA Robert Vulić, Nenad Radaković	53
OTKRIVANJE I UTVRĐIVANJE ČINJENIČNOG STANJA KOD KRIVIČNOG DELA TRGOVINE LJUDIMA Petar Stanojević, Saša Atanasov	54
FAZE PLANIRANJA I IZVRŠENJA TERORISTIČKOG AKTA Zvonimir Đorđević.....	55

TERORIZAM, MEDIJI I POLICIJA

prof. dr Radoslav Gaćinović

(gacinovicr@gmail.com)

prof. dr Mladen Bajagić

(mladenba@yahoo.com)

Apstrakt: U radu se govori o terorizmu kao jednom od najtežih oblika političkog nasilja koga, uz političke motive i ciljeve, surovost, strah, nezakonitost i nevine civilne žrtve, odlikuje i težnja za publicitetom, što ga čini svojevrsnim aktom komunikacije. Terorizam se razvio u posebnu vrstu komunikacije u želji da utiče na ponašanje drugih učesnika u komunikacijskoj mreži (poruke onima koji su mete terorističkih akata, poruke javnosti i poruke članovima terorističke organizacije i simpatizerima). Postepeno osvajajući medijski prostor tokom XIX i XX veka, terorizam je početkom XXI postao moćno medijsko oružje. S druge strane, mediji su okvir kroz koji se ostvaruje društveno komuniciranje kojim se ljudi danas globalno povezuju, i informisanje o svim dešavanjima u svetu. Specifikovano za terorizam, mediji imaju funkciju informisanja javnosti o terorističkim aktivnostima, koje ima i pozitivne i negativne efekte, ali i mobilisanje javnosti zajedno sa drugim društvenim subjektima u pružanju otpora terorizmu. U te subjekte spadaju i bezbednosne strukture na svim nivoima (od nacionalnog do međunarodnog). Kako se globalna kampanja protiv terorizma ne može zamisliti bez delovanja policije kao bitnog subjekta sistema bezbednosti, u radu se analiziraju mogućnosti i naglašava uloga policije ostvarivanju različitih oblika saradnje sa medijima i mogućnostima definisanja zajedničkih medijsko-polijskih antiterorističkih strategija na nacionalnom, regionalnom i međunarodnon planu. Zato se u radu na ovu programsku i akcionu policijsko-medijsku "simbiozu" ukazuje kao na jedan od ključnih preduslova uspešne borbe protiv aktuelnih terorističkih pretnji.

Ključne reči: terorizam, akt komunikacije, mediji, policija, saradnja.

THE ROLE OF INTERPOL IN THE FIGHT AGAINST TRAFFICKING IN CULTURAL GOODS AND NATURAL RARITIES

doc. dr Zlate Dimovski

(zdimovski@fb.uklo.edu.mk)

mr Ice Ilijevski

(iiljevski@hotmail.com)

mr Kire Babanoski

(kbabanoski@gmail.com)

Abstract: In this paper, the subject of scientific explanation is the role of international police cooperation in the fight against trafficking in cultural goods and natural rarities, with special emphasis on the importance of Interpol. On this issue, in public is much talk and little research to examine. This type of crime is increasingly transnational and it allows the perpetrators of crime high incomes, so frequent lately its actuality. Republic of Macedonia is rich with cultural and natural heritage and therefore a potential source of this type of crime. It is therefore necessary activities meaningful for cooperation with international police organizations, cooperation with foreign police or customs services, cooperation with intelligence services and cooperation with foreign professional services. In particular, cooperation with Interpol, as the most influential and effective international police organization, through the application of its police established instruments, is essential for recovery and return of stolen cultural property and apprehend the perpetrators.

Key words: Interpol, trafficking in cultural goods, combat, crime, international police cooperation.

SAVREMENI METODI SUPROTSTAVLJANJA ORGANIZOVANIM OBLICIMA PRIVREDNOG KRIMINALITETA

doc. dr Mile Šikman

(nacelnik@education.muprs.org)

mr Gojko Vasić

(direktor@mup.vladars.net)

Apstrakt: Sprečavanje i suzbijanje savremenih oblika privrednog kriminaliteta, pored primjene klasičnih kriminalističkih radnji i mjera, ne može se ni zamisliti bez korišćenja novih metoda koji svoju osnovu nalaze u savremenim naučnim i tehničkim dostignućima. Uporedo sa razvojem i usavršavanjem *modus operandi* vršenja krivičnih djela organizovanog privrednog kriminaliteta, te sa sve većom i raznovrsnijom upotrebom raznih tehničkih i tehnoloških sredstava prilikom vršenja ovih krivičnih djela, usavršavaju se i metodi sprečavanja i otkrivanja krivičnih djela i izvršioaca, odnosno tendencije načina vršenja savremenih krivičnih djela prati razvoj savremenih istražnih metoda koje imaju za cilj da smanje i suzbiju kriminalitet. Efikasna primjena savremenih tehnologija u suprotstavljanju novim i savremenijim vidovima privrednog kriminaliteta ne može se sprovesti bez proaktivnog pristupa, odnosno primjene strategijskog koncepta suprotstavljanja kriminalitetu. Pored toga, a u kontekstu savremenih metoda suprotstavljanja oblicima organizovanog privrednog kriminaliteta, posebno se izdvajaju dvije metode i to: sistemsko praćenje finansijskih tokova novca i oduzimanje nelegalno stečene imovine. Sistemsko praćenje finansijskih tokova novca podrazumijeva institucionalni pristup u kontroli novčanih transakcija putem bankarskog sistema, nadziranjem poslovanja bankarskog sistema, pranja novca i finansiranja terorizma, čime se mogu otkriti i mnoga krivična djela iz oblasti privrednog kriminaliteta (otkrivanje sumnjivih transakcija). Oduzimanje imovine stečene kriminalnim aktivnostima predstavlja odlučujuću fazu u ukupno suprotstavljanju kriminalitetu, a posebno njegovim najtežim oblicima, kao što su krivična djela organizovanog kriminala, teška krivična djela u oblasti privredno finansijskog poslovanja, kao i druga krivična djela koja su usmjerena na sticanje ekonomskog profita i moći. U radu će poseban osvrt biti na korišćenje ovih metoda u Republici Srpskoj, te kriminalistički pristup u praktičnoj primjeni.

Ključne riječi: organizovani kriminalitet, privredni kriminalitet, sistemsko praćenje finansijskih tokova novca, oduzimanje nelegalno stečene imovine.

SAVREMENE TENDENCIJE U VEŠTAČENJU KAO OBLIKU MEĐUNARODNE KRIVIČNOPRAVNE POMOĆI

prof. dr Milan Žarković

(milan.zarkovic@kpa.edu.rs)

mr Tanja Kesic

(tanja.kesic@kpa.edu.rs)

mr Ivana Bjelovuk

(ivana.bjelovuk@kpa.edu.rs)

Apstrakt: Među oblicima međunarodne krivične pomoći svoje mesto ima i veštačenje kao jedna od radnji dokazivanja čiji rezultati, u obliku ekspertiznog nalaza i mišljenja, u mnogome doprinose utvrđivanju pravno relevantnih činjenica u postupku i pružaju osnovu i garanciju adekvatnog presuđenja krivične stvari. Definisanje i unificiranje kriterijuma koji su prepostavka i garancija pouzdanosti rezultata veštačenja od presudnog je značaja i za relevantnost i dokaznu snagu nalaz i mišljenja veštaka u krivičnom postupku, i to, kako na unutrašnjem, tako i na međunarodnom nivou. U biti, kada se govori o kriminalističkim veštačenjima, reč je o procesu koji podrazumeva definisanje i primenu odgovarajućih standarda, odnosno proces akreditacije kriminalističkih laboratorija. Materijalni dokazi, u ovom slučaju, proizilaze iz laboratorijskih analiza kroz odgovarajuće nalaze i mišljenja kompetentnih eksperata zaposlenih u laboratoriji. Bez obzira na međusobne razlike, savremeni krivični postupci se nužno razvijaju i kroz prihvatanje i ocenu dokaza proizašlih iz laboratorija koje imaju dozvolu za rad. To, s druge strane podrazumeva standardizaciju opreme, validaciju primenjenih metoda, kao i adekvatno obrazovanje i obuku zaposlenog osoblja u laboratoriji, odnosno njihovu akreditaciju.

Ključne reči: međunarodna krivičnopravna pomoć, veštačenje, standardizacija, akreditacija kriminalističkih laboratorija.

MODALITETI MEĐUNARODNE SARADNJE GRANIČNIH POLICIJA U REGIONU ZAPADNOG BALKANA

prof. dr Milan Milošević
mr Siniša Dostić

Apstrakt: Praksa zemalja članica EU, a naročito onih primljenih 2004. i 2007. godine, pokazuje da su granične policije primarne u stvaranju uslova za ulazak u “šengenski proces”. Naime, kao najvažniji subjekt bezbednosti granica, granična policija predstavlja eklatantnu barijeru za sve nedozvoljene aktivnosti na državnoj granici, pri čemu ima naročit značaj u borbi protiv prekograničnog organizovanog kriminala. Tako složenu i značajnu ulogu granična policija ne bi mogla efikasno ostvarivati bez intezivne međunarodne policijske saradnje, kao bitnog segmenta integrisanog upravljanja granicom. Polazeći od toga, ovaj rad treba da ukaže na modalitete (osnovne oblike) međunarodne policijske saradnje koje granična policija u regionu zapadnog Balkana sprovodi neposredno na državnim granicama.

Ključne reči: granična policija, zapadni Balkan, međunarodna policijska saradnja, bezbednost granica, integrisano upravljanje granicom.

POLICIJSKA SARADNJA UNUTAR EVROPSKE UNIJE KAO PROSTORA SLOBODE, BEZBEDNOSTI I PRAVDE

dr Jelena Čeranić

(ceraceki@yahoo.com)

Apstrakt: U radu se analizira policijska saradnja unutar Evropske unije kao prostora slobode, bezbednosti i pravde. Nakon uvodnih napomena o značaju ove obalsti prava EU, prvi deo rada posvećen je odredbama Ugovora iz Lisabona o prostoru slobode, bezbednosti i pravde u okviru koga se poštuju osnovna prava i različitost pravnih sistema i tradicija država članica. U drugom delu rada razmotrene su najznačajnije odredbe o policijskoj sardnaji predviđene Ugovorom iz Lisabona. Policijskom saradnjom unutar Evropske unije obuhvaćeni svi nadležni organi država članica, uključujući policijske, carinske i druge nadležne službe iz zakonski utvrđenog represivnog sistema, specijalizovane za oblast prevencije ili otkrivanja krivičnih dela i vođenje istraga u toj oblasti. Posebna pažnja u radu je posvećena mogućnosti pokretanja mehanizma bliže saradnje u okviru policijske sardanje unutar Evropske unije. Za pokretanje ovog mehanizma potrebno je učešće najmanje devet država članica EU. U trećem delu rada predstavljene su osnovne karakteristike Evropske policijske službe (Evropol) čiji je zadatak da podržava i pojačava aktivnosti policijskih organa i drugih službi iz represivnog zakonskog sistema država članica, kao i njihovu međusobnu saranju u oblasti prevencije i borbe protiv ozbiljnih kriminalnih aktivnosti koje pogađaju dve ili više država članica, terorizma i oblika kriminala koji nanosi štetu zajedničkom interesu Unije iz neke od njenih politika. U okviru zaključnih razmatranja, autor sumira izneta zapažanja i ističe važnost policijske saradnje u okviru Evropske unije kao prostora slobode, bezbednosti i pravde.

Ključne reči: Evropska unija, prostor slobode, bezbednosti i pravde, policijska saradnja, Evropol, Ugovor iz Lisabona.

MULTILATERALNI VIDOVI SARADNJE U JUGOISTOČNOJ EVROPI U OBLASTI SPREČAVANJA EKOLOŠKIH KATASTROFA I SUZBIJANJA EKOTERORIZMA

dr Dragan Đukanović

(dragandjuk@yahoo.com)

mr Sergej Uljanov

(sputnik970@gmail.com)

mr Željko Jović

(jovicze@gmail.com)

Apstrakt: U ovom radu autori se fokusiraju na multilateralne oblike saradnje u oblasti sprečavanja ekoloških katastrofa i borbe protiv ekoterorizma. Posebno su s tim u vezi pristupili analizi delovanja Saveta za regionalnu saradnju, Centralnoevropske inicijative, Procesu saradnje u Jugoistočnoj Evropi i Jadransko-jonske inicijative. Istovremeno, Regionalni centar za životnu sredinu (REC - Sentandreja, Mađarska), Regionalna mreža za pristupanje u oblasti životne sredine (RENA – Beč, Austrija) i Inicijativa za prevenciju i spremnost za delovanje u slučaju katastrofa u Jugoistočnoj Evropi (DPPI – Sarajevo, Bosna i Hercegovina) posvećuju značajnu pažnju brojnim izazovima u oblasti suzbijanja ekološkog terorizma i ekoloških katastrofa. Delovanje navedenih inicijativa je od velikog značaja za postizanje harmonizacije zakonodavstava država regiona Jugoistočne Evrope u oblasti zaštite životne sredine sa *acquis communautaire*. Autori smatraju i da uspostavljanje intenzivnije međudržavne saradnje, kao i saradnje nevladinih organizacija u vezi sa zaštitom životne sredine može pružiti odgovarajuće odgovore u slučajevima ekoloških katastrofa i ekoterorističkih aktivnosti. Ekološka bezbednost zavisi prvenstveno i od međunarodne policijske saradnje između zemalja Jugoistočne Evrope kao i multilateralne saradnje sa globalnim i regionalnim međunarodnim organizacijama (Ujedinjene nacije, Evropska unija, Savet Evrope, Organizacija za evropsku bezbednost i saradnju, itd.).

Ključne reči: Jugoistočna Evropa, ekološke katastrofe, eko-terorizam, zaštita životne sredine, regionalne inicijative.

NACIONALNI KOORDINATIVNI CENTAR ZA GRANIČNO UPRAVLJANJE, KAO NOVA STRATEGIJA ZA KONTROLU KRIMINALITETA

prof. dr Goce Džukleski

Apstrakt: Od početka svog postojanja, Nacionalni koordinativni centar za granično upravljanje (u daljem tekstu NKCGU) postigao je visok stepen koordinacije državnih organa i institucija koje imaju nadležnosti u sistemu Integrisanog graničnog upravljanja (u daljem tekstu IGU), kao i koordinacije u sprovođenju zajedničkih planova i procedura za postupanje u hitnim slučajevima. Time su se uspostavile organizovane i koordinisane mere organa uključenih u Integrisano granično upravljanje, posebno u nadzoru zakonitosti ulaska i izlaska lica, roba i prevoznih sredstava, sprečavanju i otkrivanju organizovanog kriminala, sprečavanju lica učinilaca krivičnih dela i svih vrsta šverca preko graničnih prelaza, kontroli i sprečavanju prenošenja materija i zaraznih bolesti koje ugrožavaju ljude i stvari i sl. Ujedno se postigla i veća koordinacija, olakšanje razmene podataka i informacija i veća integracija u graničnom upravljanju. Nacionalni koordinativni centar za granično upravljanje upravlja Informatičkim sistemom za integrisano granično upravljanje čime Centar obezbeđuje visok stepen koordinacije među državnim organima i institucijama koje imaju nadležnosti u graničnom upravljanju. Isto tako, Nacionalni koordinativni centar za granično upravljanje, kao koordinativno telo Vlade Republike Makedonije, koordinira aktivnosti u prekograničnoj saradnji u vezi sa graničnim upravljanjem između državnih organa koji imaju nadležnosti u graničnom upravljanju, u skladu sa ratifikovanim međunarodnim ugovorom.

Ključne reči: Republika Makedonija, državna granica, granično upravljanje, NKCGU, nova bezbednosna Strategija, otkrivanje i sprečavanje organizovanog kriminala i svih vrsta šverca, međunarodna saradnja.

TERRORISM THROUGH THE SCOPE OF GLOBAL MEDIA

Srdan Milašinović

(srdjan.milasinovic@kpa.edu.rs)

Oliver Bakreski

(oliverbakreski@yahoo.com)

Zoran Jovanovski

(zoran.akademija@yahoo.com)

Abstract: The most part of the citizens attain contact and perception of terrorism and its implications on the security mostly through media. Therefore, it is important to disclose what kind of messages the media creates for this phenomenon, how they report for the terrorist activities, which events they treat as terrorism, and which they neglect. Having in mind the whole complexity of this problem and the role of medias in creating the existing picture for terrorism, the public should incent exploring of these areas. That would provide the citizens to be aware of all conditions that occur in the contemporary society and to build appropriate opinions for all the aspects of the way of living. Few aspects for the media are included in the focus of the elaboration. The accent is put on terrorism as a separated media spectacle, and also the forms of communication of media with the public for issues regarding terrorism. Hence, ideally, the role of media in the story for democracy is to be the intermediary for the civil society and security sensitive issues.

Key words: media, functions, democracy, information, terrorism.

UTICAJ REGIONALNE SARADNJE POLICIJSKIH PREGOVARAČA NA UNAPREĐENJE BEZBEDNOSTI I SUZBIJANJE KRIMINALA

mr Željko Mojsilović
(zmojsilovic@pregovarac.rs)
Nevena Gavrić
(ngavric@pregovarac.rs)

Apstrakt: Osnivanje policijskih pregovaračkih timova u svetu vezuje se za terorističke incidente i talačke situacije koje su se događale sredinom 70-tih godina XX veka. Policije zemalja koje su imale problema sa terorizmom, pored specijalnih jedinica, počele su da obučavaju i policijske pregovarače za vođenje pregovora u kriznim situacijama. Transnacionalne pretnje organizovanog kriminala, usmerene ka našem i drugim društvima, zahtevaju adekvatne odgovore i adekvatnu strategiju, koja po pravilu, nije dovoljna da samostalno odgovori na izazove ove pojave koja prelazi više granica i uključuje saradnju više država. Kako terorizam i organizovani kriminal ne poznaju nacionalne granice, tako se vremenom razvijala saradnja policijskih službi različitih zemalja, a samim tim i saradnja policijskih pregovaračkih timova. Formiranje pregovaračkih timova u našem regionu kasni za ostatkom sveta, pa je tako sa tom praksom prva započela Slovenija 1998. godine, Srbija i Hrvatska su formirale pregovaračke timove 2004. godine, Makedonija 2006., dok su u Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori obučavani policijski pregovarači, ali još uvek nisu formirani pregovarački timovi. Poslednjih godina se intezivirala saradnja policijskih pregovarača u regionu, kako u procesu obučavanja, razmene iskustva i postupaka policijskih pregovarača, tako i razmene informacija i saradnje pregovarača čiji je prvenstveni zadatak suzbijanje prekograničnog kriminala u regionu.

Ključne reči : pregovaranje, policijski pregovarači, krizne situacije, regionalna saradnja, kriminal.

STRATEGY OF THE POLICE ACTING IN ERADICATION OF CONTEMPORARY FORMS OF ORGANIZED CRIME

Teaching Assistant Mr Tatjana Gerginova
(tanjagerginova@gmail.com)

Abstract: The geostrategic and geopolitical environment of our country, impose a need for formulating and defining a strategy for police action, whose implementation will successfully protect and safeguard all the vital values (sovereignty, independence, territorial integrity, legal order, human rights and freedoms) which is one of the important conditions for survival of the state. For this purpose, it is necessary to provide an efficient operation of the police, in order to effectively oppose all contemporary forms of organized crime, and all external and internal stakeholders of the endangerment. To this end, the police authorities in their work use reviewed instruments used for tracking, such as the public arrest warrants and immediate arrest warrants, urgent exchange of information on important terrorist events, shared use of criminal-technical devices, enhanced cooperation in the fight against narcotics; coordination of policy towards asylum seekers and refugees with the police authorities of other countries, exchange of information for the purpose of preventive combating of crime, creating an alliance quest, our police are committed to identical legal regulation in the procedures for observation and urgency regarding the police action outside the state borders; prohibit exit from the country for certain individuals, simplified delivery of international legal assistance in criminal matters, including extradition; harmonization of substantive law, particularly regulation relating to weapons and narcotics; alignment visa regulations, harmonization of rights to asylum and problems concerning the protection of information and data.

Keywords: organized crime, strategy of the police action for crime prevention.

MEĐUNARODNA POLICIJSKA SARADNJA U FUNKCIJI SUZBIJANJA EKOLOŠKOG KRIMINALA

doc dr Marina Mališ Sazdovska

(mmalis@fb.uklo.edu.mk)

Apstrakt: Ekološki kriminal u najnovije vreme predstavlja oblik kriminala koji uzima sve veći zamah. Posebno se ističe organizovani ekološki kriminal koji se odnosi na nelegalno deponovanje opasnog otpada u koji spadaju elektronski otpad, nuklearni otpad i drugi oblici opasnog otpada. Isto tako organizovani ekološki kriminal može da se odnosi i na nelegalnu seču sume, nelegalnu trgovinu zabranjenim životinjskim i drugim vidovima, i druga krivična dela koja obavlja organizovana kriminalna grupa. Zbog ozbiljnosti i zbog visoke materijalne dobiti koja je rezultat ekoloških krivičnih dela, međunarodne organizacije, kao što je Interpol, formirale su radne grupe koje se bave prevencijom i suzbijanjem ovog vida kriminala. Autor rada izvršiće analizu saradnje Republike Makedonije, tavnije Ministarstva unutrašnjih poslova što se tice ekoloških krivičnih dela, i Ministarstva za zaštitu životne sredine i prostornog planiranja što se tiče prekršaja u vezi zaštite životne sredine. Takođe biće razrađeni i metodi saradnje kako na bilateralnom planu, preko primene case study u vezi nelegalne seče šuma, tako i saradnje na međunarodnom planu.

Ključne reči: ekološki kriminal, međunarodna saradnja, prevencija, suzbijanje.

THE EUROPEAN ARREST WARRANT - A LEGAL INSTRUMENT TO COUNTER TRANSNATIONAL CRIME IN THE EU

Aleksandar Ivanov, Graduated Criminologist

(akademec@gmail.com)

Rade Rajkovchevski, M. SC.

(raderaj@yahoo.com)

Abstract: Freedom of movement within Europe has a history of more than a half century. Some parts of Europe, named as “shelters”, are still used by the transnational criminal groups. They provide them logistic services; opportunities to recruit staff and groups have some benefits within local bank system. Those circumstances, especially in divided and post-conflict societies, allowed the expansion on terrorism, money laundering and other forms related to organized crime. Faced to contemporary threats, Europe was forced to introduce new mechanisms in combat against these types of crime. Europe needed to establish the criteria - conditions and procedures that regulate its mechanisms as a part of police and judiciary cooperation. Among many solutions and initiatives of cooperation, it resulted with creation of the European arrest warrant as a response to the expansion and intensity of the activities of criminal offenders. The paper deals with the factors that promoted the unique mechanism as the European arrest warrant is, and provides analysis based on review of EU legal acts. Shortly, it will be presented the preliminary impressions and experiences from the implementation of European arrest warrant through the reports of the European Commission and Eurojust.

Key words: European arrest warrant, European Union, Procedure, Authorities.

POLICIJSKA TAKTIKA SUZBIJANJA NASILJA NA SPORTSKIM PRIREDBAMA

mr Božidar Otašević

(bozidarotasevic@yahoo.com)

Snežana Vla

(snezanavla@gmail.com)

Goran Isaković

Apstrakt: Savremene pretnje nacionalnoj bezbednosti su multikauzalne i multimanifestne prirode, i karakteriše ih velik stepen interaktivnosti. Jedna od izraženijih pretnji svakako je nasilje i druge pojave ugrožavanja bezbednosti koje se ispoljavaju na sportskim priredbama, naročito na fudbalskim utakmicama. Reč je, pre svega, o „raskrsnici“ u kojoj se susreću nacionalni i verski ekstremizam, govor mržnje, izazivanje verske, rasne i nacionalne mržnje i netrpeljivosti, izazivanje opšte opasnosti, nasilničko ponašanje, svađa, vika, nanošenje telesnih povreda, ubistva i tako dalje (Mijalković, 2009: 119–125). Ovakvo ponašanje predstavlja sociološki fenomen koji je prisutan kako na sportskim borilištima, tako i van njih, a sa kojim se savremeni svet bori duži niz godina na različite načine. Srbija organizacijski zaostaje za razvijenim zemljama Evrope u suzbijanju nasilja ekstremnih navijačkih grupa, usled čega je potrebno da ozbiljno pristupi radu na poboljšanju infrastrukture sportskih objekata, većem angažovanju pri kontroli i nadgledanju navijača kao i na primeni sigurnosnih mera na stadijima. Policija ima važnu ulogu u suprotstavljanju huliganima, ali verovanje da se policija sama može izboriti sa problemom nasilja na sportskim priredbama pokazalo se na primeru mnogih zemalja kao pogrešno. Takav pristup nametnut je policiji u Srbiji nespremnošću drugih državnih organa i šire društvene zajednice da se ozbiljno upuste u borbu protiv ekstremnih navijačkih grupa, čija jezgra poslednjih decenija u Srbiji karakteriše veoma izražena polikriminalna aktivnost.

Ključne reči: policija, navijačke grupe, nasilje, obaveštajni rad, prevencija.

ULOGA POLICIJE U POSTUPKU PREMA MALOLJETNICIMA

prof. dr Ljubinko Mitrović

(mitrovic.ljubinko@yahoo.com)

Nikolina Grbić-Pavlović, MA

(nikolinagrbic@blic.net)

Apstrakt: Radi praćenja međunarodnih standarda u oblasti maloljetničkog zakonodavstva, u decembru 2009. godine u Republici Srpskoj, po prvi put, kao *lex specialis*, donesen je *Zakon o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku*. Prateći međunarodne standarde iz oblasti zaštite i postupanja s djeecom i maloljetnicima, a po uzoru na savremene zakonodavne sisteme, navedeni Zakon sadrži cjeline koje sistematski rješavaju pitanja maloljetničkog prestupništva. U Zakonu je sadržana i obrazložena uloga pojedinih državnih organa u postupku prema maloljetnicima, prije svega, uloga organa pravosuđa, odnosno sudova i tužilaštva za maloljetnike, zatim uloga organa starateljstva, i na kraju (ili možda prije svih) – uloga policijskih organa. Upravo, autori u ovom radu razmatraju ulogu i značaj policijskih organa u postupku prema maloljetnicima, odnosno značaj i ulogu policijskih službenika, uniformisanih i neuniformisanih, a koji primjenjuju policijska ovlašćenja prilikom preduzimanja mjera i radnji za sprečavanje i suzbijanje krivičnih djela koja su izvršili maloljetnici i mlađa punoljetna lica.

Ključne riječi: maloljetnici, krivični postupak, posebna načela, policija, policijski službenici.

MEĐUNARODNA POLICIJSKA SARADNJA U BORBI PROTIV NASILJA NA FUDBALSKIM UTAKMICAMA

Bojan Janković (M.A.)
doc. dr Saša Milojević

Apstrakt: Uprkos svim uložnim naporima i sredstvima tokom poslednjih decenija da se on suzbije, čini se da fudbalski huliganizam i dalje, u različitim oblicima i varijacijama, u zavisnosti od države, predstavlja ozbiljan društveni problem. Države i međunarodne organizacije su se poslednjih godina usaglasile da u rešavanju ovog problema moraju više da se koriste preventivne strategije, a jedan njihov segment je i intezivna međunarodna policijska saradnja. U radu se objašnjava zbog čega je ona značajna, koji su oblici međunarodne saradnje i načini na koji se ona ostvaruje. Da bi se ona sprovela neophodna je razmena blagovremenih i adekvatnih informacija o navijačima, tako da se u radu razmatraju vrste informacija koje se razmenjuju, kao i rokovi njihovog dostavljanja. Takođe, dat je prikaz sprovođenja međunarodne policijske saradnje za konkretnu fudbalsku utakmicu, odnosno određeni fudbalski turnir, posebno kroz fazu pripreme za saradnju i fazu neposredne saradnje tokom održavanja navedenog događaja.

Ključne reči: huliganizam, međunarodna saradnja, policija, fudbal.

KONVENCIJA O POLICIJSKOJ SARADNJI U JUGOISTOČNOJ EVROPI I ULOGA SRBIJE U BORBI PROTIV MEĐUNARODNOG KRIMINALA

Danijela Spasić

(danijela.spasic@kpa.edu.rs)

Milan Lipovac

(milanlipovac@gmail.com)

Apstrakt: Konvenciju o policijskoj saradnji u Jugoistočnoj Evropi potpisale su Albanija, Bosna i Hercegovina, Makedonija, Moldavija, Rumunija, Crna Gora i Srbija, u Beču, 5. maja 2006. godine. Ovaj međunarodni ugovor nastao je kao izraz zajedničkih potreba zemalja-potpisnica da se ojača i unapredi policijska saradnja i uzajamna pomoć vezana za policijska pitanja, sa ciljem ispunjenja zajedničkih bezbednosnih potreba. Kao primarni objekat bezbednosnog partnerstva, definisanog ovom Konvencijom, prepoznate su prekogranične pretnje po javni red i bezbednost i međunarodni kriminal u svim njegovim pojavnim oblicima identifikovanim u ovom regionu. U operativnom smislu, policijska saradnja usmerena je i na prevenciju, otkrivanje i policijsku istragu krivičnih dela. Konvencija definiše opšte mere policijske saradnje, oblike zajedničke saradnje, načine zaštite podataka i kategorisanje njihove poverljivosti, ovlašćenja službenih lica, formiranje zajedničkih istražnih timova i dr. U radu se analiziraju predložena rešenja, procenjuje stepen njihove operativne korisnosti i pretpostavlja efektivnost definisanog modela saradnje uzimajući u obzir kompleksnost bezbednosnih izazova, pretnji i rizika u regionu, sa posebnim naglaskom na prekogranične pretnje i oblike organizovanih međunarodnih kriminalnih aktivnosti. Posebna pažnja posvećuje se mestu i ulozi Srbije u policijskoj saradnji i značaju koji Konvencija ima za funkcionisanje njene policije. Analiza je usmerena i na uočavanje mogućih nedostataka u operacionalizaciji predloženih oblika saradnje.

Ključne reči: policijska saradnja, Jugoistočna Evropa, međunarodni kriminal.

PRIMANJE MITA KAO OBLIK ISPOLJAVANJA KORUPCIJE

Marta Vujisić

(martavmvm@gmail.com)

Apstrakt: Korupcija se, u krivičnopravnom smislu, manifestuje izvršenjem pojedinih krivičnih dela inkriminisanih u cilju zaštite zakonitog i pravilnog vršenja službene dužnosti. Iako, u teoriji, ne postoji saglasnost oko određenja konkretnih krivičnih dela obuhvaćenih ovom pojavom, primanje mita nesumnjivo predstavlja „čisto“ ili „pravo“ korupciono krivično delo. U protekloj deceniji, u pravni sistem Republike Srbije inkorporisani su brojni međunarodni standardi za borbu protiv korupcije, pre svega, ratifikovanjem akata Ujedinjenih nacija, Evropske unije i Saveta Evrope. U skladu sa preuzetim međunarodnim obavezama, Krivični zakonik definiše krivično delo primanja mita kao, direktno ili indirektno, pasivno podmićivanje domaćih i stranih službenih lica i odgovornih lica. Pored analize važećih odredbi Krivičnog Zakonika, u radu se ukazuje i na institut krivične odgovornosti pravnog lica za krivično delo učinjeno od strane njegovog odgovornog lica, koji se može primeniti ukoliko odgovorno lice primi mito u nameri da za pravno lice ostvari korist.

Ključne reči: korupcija, primanje mita, Krivični zakonik.

REFORME KAZNENOG ZAKONODAVSTVA REPUBLIKE MAKEDONIJE U CILJU EFIKASNIJEG SUZBIJANJA TERORIZMA

docent Marjan Nikolovski
(mnikolovski@fb.uklo.edu.mk)

Apstrakt: Balkan je od uvijek bio područje gde su se veliki deo spornih pitanja rešavale primenom terorističkih metoda. Prema određenim istraživanjima, terorizam će i u narednom periodu predstavljati ozbiljnu pretnju zemaljama Balkana. Radi uspešnijeg suzbijanja sa novim predznacima, pretnje karakteristične početkom novog milenijuma, neophodno je, pored demokratizacije svih pora društva, izvršiti i reforme kaznenog zakonodavstva. Cilj tih reformi biće usaglašavanje nacionalnog zakonodavstva sa međunarodnim pravnim mehanizmima. S druge strane, te reforme (proširivanje određenih članova Krivičnog zakonika, promene u Zakonu o krivičnom postupku, donošenje posebne zakonske regulative i sl.) omogućiće uvođenje novih metoda i sredstava u cilju efikasnijeg, pre svega prevencionog suzbijanja terorizma kao jedne od ozbiljnijih pretnji 21-og veka.

Ključne reči: terorizam, terorističke metode, rizici, pretnje, reforme.

VIOLATION OF ARTICLE 3 OF THE EUROPEAN CONVENTION FOR THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS – FOUR JUDGMENTS REGARDING REPUBLIC OF MACEDONIA

mr Katerina Krstevska
(katerina.krstevska@gmail.com)

Apstrakt: Ratifikacijom Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, Republika Makedonija se obavezala na dosledno poštovanje njenih odredbi. Ipak, Evropski sud za ljudska prava je konstatirao da makedonske vlasti u četiri slučaja nisu ispunili pozitivnu obavezu koja proizlazi iz člana 3, t.j. nisu sproveli efektivnu istragu. Analiza presuda slučajeva Jašar protiv Makedonije, Trajkoski protiv Makedonije, Dželadinov i drugi protiv Makedonije i Sulejmanov protiv Makedonije će omogućiti da se otkriju slabosti makedonskih vlasti u ispunjenju procesnih obaveza o istraživanju navoda o vršenju torture ili nehumanog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja i u adekvatnom sankcionisanju njihovih izvršilaca, a samim time - da se ubuduće ne ponavljaju iste greške.

Ključne reči: zabrana torture, efektivna istraga, Makedonija.

PREVENCIJA MALOLETNIČKOG PRESTUPNIŠTVA U REPUBLICI MAKEDONIJI

(zakonski okvir, strategija, preventivni programi, perspektive)

Oliver Bačanović, PhD

(oliverb@fb.uklo.edu.mk)

Nataša Jovanova

(natasa.akademija@yahoo.com)

Apstrakt: U okviru rada najpre su razmatrani zakonski osnovi prevencije maloletničkog prestupništva u Republici Makedoniji i to preko analize odgovarajućih odredaba Zakona o maloletničkoj pravdi koji je donešen 2007 g., a počeo je da se primenjuje jula 2009 g. Formiranjem Državnog veća za maloletničko prestupništvo i lokalnih veća za prevenciju uspostavljeni su novi načini i metodi prevencije maloletničkog prestupništva. U ovom kontekstu razgledana je i skoro doneta Nacionalna strategija za prevenciju maloletničkog prestupništva, prvi dokument ove vrste u Republici Makedoniji u kojoj se preko holističkog i multiagencijskog pristupa uređuje ova složena problematiku. U radu je poseban osvrt stavljen na ulogu policije u prevenciji maloletničke delinkvencije, sa posebnim osvrtom na njene preventivne programe sprovedene na ovom planu. Na kraju rada dati su predlozi povezanih sa potrebom praktičnog sprovođenja zakonskih i podzakonskih akata, kao i razvijanja preventivnih programa, njihovog monitoriranja i evoluiranja.

Ključne reči: prevencija maloletničkog prestupništva, Zakon o maloletničkoj pravdi, strategija, preventivni programi, Republika Makedonija.

EUROPOL COUNCIL DECISION – NEW LEGAL BASIS FOR EUROPOL

Snežana Nikodinovska-Stefanovska, Ph.D.

(snikodinovska@fb.uklo.edu.mk)

Abstract: Council decision on establishing European police office (Europol) provide Europol with a legal framework which can be more easily adapted to changing circumstances than the former Europol Convention and its amendment procedures. The most important changes made with the Council decision are those related to the extension and the better description of Europol's mandate, the modernized provisions on processing of personal data at Europol, the simplified management and administrative procedures, and re-designed provisions on Europol's relationship with its partners both inside and outside of the EU. The Council decision does not change the character of the Europol fundamentally. Member states, obviously did not support "revolution" in the sense of completely redesigned organization. The Lisbon Treaty has also brought about a number of innovations that have a direct impact on Europol's future development and a direct bearing on the subject of parliamentary scrutiny. The paper first deals with the evolution of Europol and its changes under the Europol Council decision. Then, the modification of Europol's mandate and tasks are analysed. On the end the paper addresses the issue of parliamentary scrutiny of Europol's activities and the impact of the Lisbon Treaty.

Key words: European police office (Europol), Council, legal basis.

MESTO I ULOGA BIROA ZA MEĐUNARODNU SARADNJU I EVROPSKE INTEGRACIJE MUP RS U MEĐUNARODNOJ POLICIJSKOJ SARADNJI

prof. dr Željko Nikač
mr Marija Blagojević, istraživač-saradnik
mr Boban Simić, predavač

Apstrakt: U referatu su izloženi opšti položaj, uloga i zadaci Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije (MUP RS) u međunarodnoj-policijskoj saradnji Srbije sa drugim subjektima, posebno Biroa za međunarodnu saradnju i evropske integracije pri Kabinetu ministra. U uvodu je dat osvrt na izmenjene unutrašnje i međunarodne okolnosti, položaj zemalja u tranziciji i aktuelni status Srbije. U prvom delu referata izloženi su normativno-pravni izvori koji regulišu mesto, ulogu i zadatke MUP RS. Dalje se navode profesionalni standardi za rad, nivoi i vidovi saradnje, u smislu odredaba Ustava RS, Zakona o policiji RS i drugih propisa. U centralnom delu rada ukazano je na normativno-pravni aspekt saradnje posredstvom Biroa za međunarodnu saradnju pri Kabineta ministra, kao i osvrt na operativni kontekst saradnje preko NCB Interpola Beograd, u sastavu UKP Direkcije policije. U završnici je data rekapitulacija mesta, uloge i aktivnosti MUP RS u međunarodnoj saradnji, procesima evropskih integracija i aplikacije Srbije za članstvo u EU.

Ključne reči: policija, međunarodna policijska saradnja, Biro za međunarodnu saradnju i evropske integracije MUP RS, NCB Interpol, Srbija i EU.

EUROPEAN UNION POLICE MISSIONS IN THE INTERNATIONAL CRISIS MANAGEMENT OPERATIONS

Assistant Professor PhD Marjan Arsovski
(arsovskim@yahoo.com)

Abstract: The police missions within the framework of the European and Security and Defense Policy has given the European Union (EU) a central role in international crisis management operations. The creation of an EU capacity for crisis management has been set by the European Councils of Nice and Göteborg in order to be capable of covering a full range of police missions from training, advisory and monitoring missions to executive missions. To meet these EU goals at the Police Capabilities Commitment Conference in 2001 the Member States of the Union undertook responsibility to provide 5000 police officers by 2003, out of which 1400 police officers could be deployed within thirty days. The two police missions in Bosnia and Herzegovina (EUPM) and Republic of Macedonia (EUPOL PROXIMA) were the first test of EU police capabilities. They were established for monitoring, mentoring and advising the two countries' police thus helping to fight organized crime as well as promoting European policing standards. In this context the research paper aims to show the positive and negative experiences of the EUPM and EUPOL PROXIMA police missions, thus serving to point out the perspectives for future developments and improvements in conducting police missions at the international scene by the European Union.

Keywords: police missions, European Union, crisis management operations, European policing standards.

POLICE MISSIONS OF EUROPEAN UNION WITHIN THE EUROPEAN SECURITY AND DEFENSE POLICY

prof. Frosina Tashevska-Remenski, PhD

(ftremenski@fb.uklo.edu.mk)

Abstract: The recognition of the needs to develop a police force of the EU crisis management within the European Security and Defense Policy was recognized at the beginning of the development of ESDP. The Feira summit held in 2000 was the development plan for the four priority areas of civilian instruments of the ESDP. These areas are the police, rule of law, civilian administration and civil protection. The summit in Gothenburg, held in June 2001 passed a policy action plan, whose goal is the creation of integrated police units. Five states nationwide have specialized police units in 2004 founded the European Gendarmerie Force (EUROGENDFOR). Founding countries are France, Spain, Italy, Netherlands and Portugal (Romania joined in 2009). The European Security Strategy, adopted in 2003, highlights the particular value to developing operations that would include military and civilian capabilities. A year later they were adopted and Civilian Headline Goals 2008, which says that the use of Community instruments and the ESDP are key to improving the capacity of the EU, are necessary for its action. The European Union had and still has police missions: EUPOL PROXIMA and EUPAT in Republic of Macedonia, PMEU in Bosnia and Herzegovina, EUPOL Congo, EUPOL Afghanistan EUPOL COPPS and the Palestinian territories.

Key words: police missions, security, EU, ESDP.

MEĐUINSTITUCIONALNA KONTROLA I SARADNJA U PROCESU SUZBIJANJA PRANJA NOVCA

doc. dr Svetlana Nikoloska

(snikoloska@fb.uklo.edu.mk)

Apstrakt: Pranje novca predstavlja nacionalni i međunarodni bezbednosni i kriminalni problem kome se sve više posvećuje pažnja u sistemu nacionalne kontrole i saradnje direktno od strane nadležnih institucija – low enforcement agensis i indirektno od strane nadležnih organa i institucija - inspeksijskih službi. Proces istraživanja ovog kriminala obuhvata mere i aktivnosti u otkrivanju i dokazivanju krivičnih dela kojima je ostvaren kriminalni profit, a to su najčešće krivična dela iz sfere organizovanog kriminala (trgovina drogom, ljudima, prostitucija, ucene, prevare, zloupotreba službenog položaja, zatajivanje poreza, kompjuterski kriminal i sl.). Obezbeđivanje dokaza o prethodnom kriminalu je preduslov u daljem postupku sleđenja tragova kretanja novca i njegovog infiltriranja u legalni finansijski sistem, kao i njegovo transferiranje i integrisanje. Suzbijanje kriminala sa elementima pranja novca je složeni proces u kome učestvuje više organa i institucija, i to subjekti, organi finansijskog obaveštavanja (FIU) i organa progona. Efikasnost funkcionisanja sistema suzbijanja pranja novca je u direktnoj zavisnosti sa zakonskom regulativom, saradnjom, koordinacijom i razmenom informacija i podataka svih organa i institucija. Proces suzbijanja ovog kriminala odvija se na nivou kriminalističke istrage u cilju obezbeđivanja dokaza o krivičnim delima i njihovim izvršiocima i na nivou finansijske istrage u cilju identifikacije i pronalaženja kriminalnog novca i njegovog zamrzivanja i konfiskacije. Međutim, ovaj proces se ne odvija samo u nacionalnim državama, jer kriminal ne poznaje granice. Neophodna je međunarodna saradnja koja se odvija na osnovu međunarodnih dogovora, memoranduma, protokola i sl. U tim slučajevima kriminalistička istraga se odvija uz pomoć specijalizovane policijske organizacije INTERPOL i EVROPOL, a proces vođenja finansijske istrage se odvija preko specijalizovane službe finansijskog obaveštavanja FIU svake države, kroz EGMONT grupacije.

Ključne reči: međuinstitucionalna kontrola, pranje novca, kriminalistička istraga, finansijska istraga, konfiskacija.

MODELI MEĐUNARODNE POLICIJSKE SARADNJE

Saša Mijalković

(sasa.mijalkovic@kpa.edu.rs)

Goran Bošković

Darko Marinković

Abstrakt: Savremene kriminalne aktivnosti su transnacionalnog karaktera i realizuju se zloupotrebom svetskog sistema finansija, međunarodnih robnih i novčanih tokova, tehnoloških dostignuća, savremenih vidova komunikacija i transporta. Međunarodne kriminalne aktivnosti mogu da se spreče i suzbiju razvijanjem efikasnih modela međunarodne policijske saradnje. Efikasnost međunarodne saradnje uslovljena je prevazilaženjem nedostataka organizacionih i funkcionalnih komponenti nacionalnih policija i drugih subjekata bezbednosti. Zemlje Evropske unije su blagovremeno uvidele ove probleme i u dobroj meri ih prevazišle. Sledeći njihovu bezbednosnu praksu, jedan broj zemalja jugoistočne Evrope usvojio je Konvenciju o policijskoj saradnji u jugoistočnoj Evropi. U radu su pored opštih modela saradnje, zbog standarda u obimu i sadržaju ovakvih tekstova, posebno prikazani samo dometi i modeli međunarodne policijske saradnje koji su novina na polju bezbednosti jugoistočne Evrope.

Ključne reči: bezbednost, kriminalitet, međunarodna policijska saradnja, modeli međunarodne policijske saradnje.

THE TREATMENT OF THE ISSUE OF INTERNATIONAL POLICE COOPERATION IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING TO LAW ENFORCEMENT STUDENTS

Vesna Trajkovska, MA

(trajkovska_vesna@yahoo.com)

Zorica Trajkova, MA

(trajkova_zorica@yahoo.com)

Abstract: This paper elaborates on the importance of language and intercultural skills as prerequisites for successful police cooperation at international level. Bearing in mind the worldwide expansion of English and its position as the world lingua franca, it is logical that good proficiency in English is necessary for mutual interaction and communication of police officers from different linguistic and cultural backgrounds. The paper particularly focuses on the treatment of the issue of international police cooperation in English language teaching to law enforcement students, by presenting a model which was successfully implemented at the Faculty of Security in Skopje. More precisely, it provides a sample lesson plan on the topic of international police cooperation, including exercises aimed at developing learners' reading, speaking, listening and writing skills. The authors present various types of activities related to the EU involvement in international police missions, particularly with reference to the verbal and cultural interaction of mission members deployed in foreign countries.

Key words: English language skills, missions, international police cooperation, intercultural skills, communication

THROUGH NATIONAL CRIMINAL INTELLIGENCE DATABASE TO MORE EFFECTIVE FIGHT AGAINST INTERNATIONAL CRIME

Ass. Marjan Djurovski (MA)

(mgjurovski@fb.uklo.edu.mk)

Ass. Lazar Djurov (MA)

(lazar.gurov@ugd.edu.mk)

Abstract: Processing and delivering information between authorities with legal powers for fight against organized crime, terrorism and other criminal activities through a single centralized and integrated information system represents an entirely new quality in the Republic of Macedonia. Until the moment of full implementation of the National Intelligence Database and the launch of its application, the competent government bodies have existing databases that are outdated and inefficient. In this sense, the data in existing databases are non-standardized, incompatible, technically-functionally obsolete, made of various technical platforms, thus disabling direct access to data and use of data, which in turn significantly complicates the process of drafting criminal analysis. At this point, the exchange of information with international organizations involved in combating organized, serious crime and terrorism (Interpol, SECI Centre, Europol and others) is difficult. This research paper, among the other, includes analysis of the difficulty for control over the Commission, which Commission, in accordance with the law, is proposed by the Government and elected by the Assembly. According to the author, the Database should be under autonomous independent body in form of an agency or bureau, because it should serve not only the state authorities, but also the defense in the juridical actions, in that way it will preserve the democratic control. The creation and implementation of the National Intelligence Database justifies the need for a high level of international inter-institutional cooperation and coordination aimed at preventing and detecting crimes.

Key words: criminal, intelligence, database, international organizations, information

CAROUSEL FRAUD: BASIS FOR FIGHT MONEY LAUNDERING

Phd. Snezana Mojsoska

(smojsoska@gmail.com)

Goce Mojsoski

mr Bozidar Milenkovski

Abstract: The goal of this paper is to understand the value of “reverse charging” provisions within the Value added tax law as a tool for preventing money laundering. Several years ago, the EU countries saw necessity and the meaning of “reverse charging” tool in fight against so-called “Carousel fraud” or “VAT fraud with missing trader”. Carousel fraud means that importer does not state VAT in the invoice, but he calculate in the price and he charge to the buyer. This paper identifies the global impact of money laundering generated by the Carousel fraud and legal basis for fighting against it. However, Republic of Macedonia cannot stay immune to this type of fraud. Need of presenting the VAT on the invoices as due and as a claim of reverse payment commitment in the same tax period, staying the obligation for VAT evidence. This requirement reduces the room for tax fraud because the tax is already presented in each individual invoice. Consequently, there is no liability to pay and additionally claim the VAT for refund.

Key words: VAT, Carousel fraud, reverse charging, money laundering, tax fraud.

POLICE BEHAVIOUR AND PRESUMPTION OF INNOCENCE

prof. Cane Mojanoski, PhD
(mojanc@gmail.com)

Abstract: The subject of this paper is presumption of innocence. It is considered as a necessary standard of any democratic order and obligation and creed in the behavior of public authorities and the police as its authority. Compliance with European values is the basis for cooperation in all fields and in the field of police cooperation. The right to a judicial pronouncement of sentences, is in close connection with the principles of legality in the country. Namely, that means : a) each is innocent, until his guilty is not prove from the court (presumption of innocence), b) can be responsible for offend that in the moment od committing established by law as punishment, c) offense may be sentenced punishment within established by law, d) once fixed penalty with effective court decision can not be determined subject of responsibility again, e) has right of appeal f) is entitled to compensation of prejudice if is illegally of liberty or unlawful convicted of a specified act. In this paper special attention will paid to the perceptions of citizens of the Republic about how the police respect the principle of presumption of innocence. The offered note "Police respects the right of presumption of innocence." The responses of 1460 respondents move like this: I don't agree at all 152 or 10.4%; don't agree 294 or 20.1%, I can't evaluate 536 or 36.7%; I agree 330 or 22.6%, and totally agree 144 or 9.9%. The question "Police should continue to show on TV suspects in handcuffs, citizens responded like this: don't agree at all 285 or 19.5%; don't agree 377 or 25.8%, can't evaluate or 246 16.8%; agree 346 or 23.7 and totally agree 206 or 14.1%. On question "police actions and interventions are objective and fair", the answers are: not agree at all 125 or 8.6%; don't agree 288 or 19.7%, can't evaluate 521 or 35.7%; agree 385 or 26.4%, and completely agree 140 or 9.6%. Varying the attitude of citizens will be considered through the practice of pre-trial proceedings in several events and actions to deal crime in the country.

Key words: police, presumption of innocence, public authorities.

ANALIZA PREDUSLOVA ZA USPEŠNOST PREVENCIJE PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORIZMA

doc. dr Slaviša Vuković

(slavisa.vukovic@kpa.edu.rs)

Apstrakt: Kriminalne organizacije kroz ilegalnu trgovinu različitim vrstama roba i pružanje različitih ilegalnih usluga ostvaruju veoma velike prihode. Prema saopštenju Kancelarije Ujedinjenih nacija za droge i kriminal, od 8. aprila 2011. godine, poslednje procene pokazuju da međunarodni organizovani kriminal u svim svojim manifestacijama generiše nezakonite profite koji iznose do 5% svetskog bruto domaćeg proizvoda. Zbog toga je neophodno poboljšanje međunarodne saradnje u sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma posredstvom međunarodnih finansijskih institucija, međunarodnih policijskih organizacija, a posebno preko saradnje nacionalnih finansijsko-obaveštajnih jedinica. U radu se analiziraju neophodni preduslovi za uspešnu međunarodnu saradnju u toj oblasti, a naročito prikupljanje podataka o sumnjivim finansijskim transakcijama, razmena tih podataka, analiza rizika i izrada indikatora za prepoznavanje sumnjivih lica i transakcija. Analizom su obuhvaćena i rešenja usvojena u domaćim pozitivnopravnim propisima, kao i odredbe ključnih međunarodnih instrumenata usvojenih pod okriljem Ujedinjenih nacija i Saveta Evrope.

Ključne reči: prevencija, pranje novca, finansiranje terorizma.

STRES U POLICIJSKOJ PROFESIJI: FAKTORI I INTERVENCIJE

doc. dr Dragana Batić

Apstrakt: Policiska profesija je jedna od nastresnijih profesija. Stres je povezan sa negativnim pritiscima koji idu zajedno sa policijskim poslom. Stresori su podeljeni na četiri kategorije: stresori povezani sa policijskim poslom; stresori koji izviru iz unutrašnje organizacije policije; spoljašnji stresori povezani sa pravnim sistemom i širim društvenim okruženjem; individualni unutrašnji stresori. Dinamika policijskog posla stvara mogućnosti za mnoge psihosocijalne opasnosti kao što su stres, suicid, seksualno uznemiravanje i diskriminaciju. Propusti u identifikovanju i rešavanju zdravstvenih i bezbednosnih pitanja mogu imati potencijalno opasne posledice po službenike policije i njihove porodice. Ove posledice mogu uključivati depresiju, razvod, suicid i bolest. Obrađeni su neki od faktora koji izazivaju stres u policijskoj profesiji, dat je pregled istraživanja uticaja stresa na pripadnike policije u Evropi, Americi, Kanadi. Ova istraživanja ukazuju na posledice kao što su: visoka stopa suicida, visoka stopa razvoda, psihosomatski i emocionalni problem kod pripadnika policije. Takođe su navedene neke od intervencija koje se primenjuju u Americi i Evropi za smanjivanje stresa.

Ključne reči: stres, policija, stresori, faktori rizika, intervencije.

MEĐUNARODNI KRIMINALITET U UMREŽENOM DRUŠTVU I PREVENCIJA KROZ SOCIJALNI RAZVOJ

prof. dr Duško Vejnović

Sanja Sredić

(sanja.sredic@yahoo.com)

Apstrakt: Rad je podjeljen na dva dijela. U prvom dijelu autori razmatraju globalno povezivanje organizovanog kriminala i njegovo uslovljavanje međunarodnih odnosa. S obzirom na činjenicu da se organizovani kriminal u savremenom svijetu sve više oblikuje kao međunarodni, što ga čini posebno moćnim i opasnim, akcenat se stavlja na njegovu inkorporiranost u prirodu međunarodnih i nacionalnih ekonomskih, političkih i drugih društvenih odnosa. Drugi dio rada je baziran na prevenciji kriminaliteta kroz socijalni razvoj i pruža komparativni prikaz prevencije kriminaliteta u zemljama anglosaksonske tradicije, evropskim i drugim zemljama. Prevencija kriminaliteta kroz socijalni razvoj podrazumjeva prevenciju kriminalnih radnji, odnosno eliminaciju uzroka i uslova koji dovode do ovih pojava, a čiji je nosilac demokratsko društvo u cjelini. Sprečavanje i suzbijanje kriminaliteta, u ovom kontekstu, ostvaruje se prvenstveno kroz plansko i sistematsko organizovanje društva u suprotstavljanju kriminalitetu i kao takvo čini sastavni deo opšteg društvenog planiranja.

Ključne riječi: globalizacija, međunarodni kriminalitet, prevencija, socijalni razvoj.

TAČKE PRESEKA MEĐUNARODNOG "MEKOG PRAVA" I ZAKONA O POLICIJI

doc. dr Miloš Petrović
(milospetrovic180370@gmail.com)
Asistent mr Senad Ganić
(senadius@yahoo.com)

Apstrakt: U procesu harmonizacije nacionalnog zakonodavstva sa evropskim standardima Republika Srbija je donela i nov Zakon o policiji. Jedna od bitnih karakteristika ovog akta je detaljno regulisanje načina primene policijskih ovlašćenja. Tekst člana 31. pomenutog Zakona nameće obavezu ovlašćenim službenim licima da prilikom primene policijskih ovlašćenja postupaju ne samo u skladu sa Zakonom, nego i da poštuju standarde postavljene Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, Osnovnim principima UN o upotrebi sile i vatrenog oružja od strane lica koja sprovode zakon, Evropskim kodeksom policijske etike i drugim međunarodnim aktima koji se odnose na policiju. Pošto neki od ovih dokumenata tvore jedan objektivni sistem pravnih pravila, dok drugi imaju samo ulogu uspostavljanja orijentacionog pravca delovanja, postoji bojazan da u praksi može doći do odstupanja ili nepoštovanja njihovih pravila. U ovom radu autori su se ograničili na uticaj i odnos prema Zakonu o policiji samo u pogledu onih dokumenata koji pripadaju korpusu "mekog prava" sa ciljem da daju odgovor na pitanje opravdanosti da se u jednom sistemskom dokumentu unutrašnjeg prava vrši pozivanje na skup vrednosti koji tek treba da se uobliči u pravna pravila. Kao drugi cilj rada, autori su pokušali da odgovore na pitanje koji su to drugi međunarodni akti koji se odnose na policiju, a tiču se primene policijskih ovlašćenja, želeći na taj način da ovom radu, pored teorijskog, daju i određenu upotrebnu vrednost u praksi primene policijskih ovlašćenja.

Ključne reči: meko pravo, zajednički standardi, policijska ovlašćenja.

SITUACIONA PREVENCIJA – SAVREMENI PRISTUP KONTROLI KRIMINALITETA U URBANOJ SREDINI

dipl. krim.-spec. Nevenka Knežević-Lukić

(nevenka.kl@kpa.edu.rs)

doc. dr Aleksandra Ljuština

(aleksandra.ljustina@kpa.edu.rs)

Apstrakt: Savremeni demografski trendovi ukazuju na povećani broj stanovnika u urbanim sredinama, što nosi određene probleme: neravnomerna gustina naseljenosti, zagađenje, siromaštvo, bolesti i kriminal. Samim tim, stanovnici u urbanim područjima više su izloženi bezbednosnim rizicima da postanu žrtve, nego u ruralnim područjima. Kriminalitet je geografski koncentrisan kao i demografski. Prevencija kriminaliteta treba da se razmatra na interdisciplinarni način uključujući: urbano planiranje i projektovanje, sociologiju, psihologiju, antropologiju, geografiju, humanu ekologiju, kriminologiju i krivično pravo. Nezadovoljstvo efektima tradicionalnog pristupa u sprečavanju i suzbijanju kriminaliteta uticao je na razvoj situacione prevencije kriminaliteta. Situaciona prevencija je usmerena na smanjenje povoljnih prilika (prostornih okolnosti) za izvršenje kriminalnih radnji u urbanoj sredini, koje će na potencijalnog izvršioca uticati na percepciju o povećanom riziku i dodatnim naporima u ostvarenju kriminogene namere. To se ostvaruje oblikovanjem javnog i privatnog prostora tako da se smanji njegova arhitektonska ranjivost što direktno doprinosi povećavanoj bezbednosti urbane sredine i smanjenju stope kriminaliteta kao i straha od kriminala.

Ključne reči: kriminalitet, urbana sredina, situaciona prevencija, kontrola kriminaliteta, prostor.

ULOGA I ZNAČAJ COESS U USAGLAŠAVANJU PRAVNIH STANDARDA U PRIVATNOJ BEZBJEDNOSTI KAO INSTRUMENT SUPROTSTAVLJANJA KRIMINALITETU

mr Stevo Ivetić

(stevoi@mup.vladars.net)

master prava Gojko Pavlović

(gojko.pavlovic@education.muprs.org)

Apstrakt: U radu je analiziran značaj Konfederacije evropskih službi bezbjednosti (Confederation of European Security Services – CoESS) u usaglašavanju pravnih standarda u privatnom sektoru bezbjednosti, kao jednom od instrumenata suprotstavljanja kriminalitetu. Nakon uvodnih razmatranja o istorijskom razvoju i pojmu privatnog sektora bezbjednosti, autori izlažu materiju o strukturi i djelatnostima CoESS. Pored mnogobrojnih standarda koji imaju izuzetan značaj za zakonito i efikasno funkcionisanje privatnog sektora bezbjednosti u Evropi, a koje je kroz saradnju sa drugim organizacijama usvojio CoESS, u radu se ukazuje i na inicijative koje postoje na međunarodnom nivou i koje imaju za cilj usvajanje određenih međunarodnih pravnih standarda za privatnu bezbjednost. U zaključnim razmatranjima ukazuje se na ulogu, odnosno osnovnu svrhu koju CoESS ima, a to je upravo da osigura zaštitu interesa svojih članica unutar Evrope kroz usklađivanje propisa iz oblasti privatne bezbjednosti. Ovo je ujedno i pretpostavka za saradnju sa javnim sektorom bezbjednosti, naravno sve sa ciljem bolje i efikasnije zaštite lica i njihove imovine, te prevencije kriminaliteta najšire gledano. Ova, kao i mnoga druga pitanja, u vezi sa privatnim sektorom bezbjednosti na koja nije do sada dat odgovor, ukazuju na značaj, prije svega, izučavanja, a zatim i standardizovanja poslova u ovoj oblasti.

Ključne riječi: privatna bezbjednost, pravni standardi, CoESS, prevencija kriminaliteta.

KONVENCIJA O POLICIJSKOJ SARADNJI U JUGOISTOČNOJ EVROPI

dr Dalibor Kekić

(dalibor.kekic@kpa.edu.rs)

doc. dr Obrad Stevanović

(obrad.stevanovic@kpa.edu.rs)

doc. dr Steva Jaćimovski

(steva.jacimovski@kpa.edu.rs)

Apstrakt: Konvencija o policijskoj saradnji u Jugoistočnoj Evropi (Police Cooperation Convention for SEE – PCC SEE) je potpisana 2006. godine u Beču, dok je Austrija predsedavala EU. Konvencija predstavlja najvažniji dokument o pravosudnoj i policijskoj saradnji u Jugoistočnoj Evropi. Konvenciju su potpisale Albanija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Crna Gora, Makedonija, Moldavija, Rumunija i Srbija. Kako bi Konvencija postala operativna, države-potpisnice moraju da sklope međusobne bilateralne sporazume, a zatim da standardizuju sisteme komunikacije i zaštitu osobnih podataka. Konvencijom je propisano od unapređenja saradnje organa za sprovođenje zakona kroz sprečavanja nelegalnog širenja informacija o istragama, do komunikacije pre, tokom i nakon konkretnih policijskih akcija. Sekretarijat Konvencije se od 2008. godine nalazi u Ljubljani, zadužen za nadgledanje implementacije Konvencije. U okviru sekretarijata se pripremaju sporazumi, pružaju smernice i uređuju svi bilateralni i multilateralni sporazumi, zaključeni u okviru Konvencije. Konvenciju finansira Austrija, Slovenija, Lihtenštajn, Švajcarska i DCAF.

Ključne reči: organizovani kriminal, Konvencija, policijska saradnja.

DOPRINOS MISIJE OEBS REFORMI POLICIJSKE OBUKE U REPUBLICI SRBIJI

mr Nenad Milić
mr Dragan Milidragović

Apstakt: Posle demokratskih promena u Republici Srbiji 2000. godine, kao prioritet Vlade Republike Srbije navedena je reforma policije, a u sklopu reforme prioritet je dat reformi sistema osposobljavanja osnovnog policijskog kadra. Reforme su posebno motivisane željom da se ispune uslovi za ulazak u EU, a usklađivanje policijskog rada sa evropskim standardima predstavlja važan deo tog procesa. Reforme u policiji dobile su velikodušnu podršku i podsticaj međunarodne zajednice. Već od januara 2001. godine, nakon poziva Vlade tadašnje Savezne Republike Jugoslavije, Stalni Savet OEBS-a uspostavio je Misiju u Srbiji 11. januara 2001. godine. Mandat Misije OEBS u Srbiji predviđa da Misija pruža pomoć i savete u vezi jačanja nezavisnih, odgovornih i efikasnih demokratskih institucija. U tom kontekstu, Misija OEBS imala je aktivnu ulogu u reformi policije, a jedan od prioriteta u njenom radu bio je reformisanje sistema osnovne policijske obuke. U radu se ukazuje na organizacionu strukturu i zadatke Misije OEBS u Srbiji, sa posebnim osvrtom na rad Odeljenja za sprovođenje zakona, odnosno Odseka za obrazovanje i struno usavršavanje koji je u njenom sastavu, a koji se neposredno bavio reformom policijske obuke. U radu se identifikuju ključne aktivnosti i programi koje je inicirala i sprovela Misija OEBS, metodološki pristup reformi obuke, a sve u cilju kako bi se sagledalo njen doprinos reformi načina na koji se vrši osposobljavanje policijskog kadra u Republici Srbiji.

Ključne reči: policija, reforma, OEBS, obuka.

REFORMA PRETHODNOG KRIVIČNOG POSTUPKA I EVROPSKI STANDARDI

doc. dr Aleksandar Bošković

(acaboss@open.telekom.rs)

Apstrakt: Krajem osamdesetih godina prošlog veka je započela nova etapa u razvoju krivičnog postupka koja traje i dan danas. Mnoge zemlje Evrope gde je zastupljen kontinentalni tip krivičnog postupka izvršile su značajne reforme krivičnog postupka sve u cilju povećanja njegove efikasnosti. Jedna od glavnih karakteristika tih reformi, pored uvođenja pojednostavljenih formi postupanja, svakako jeste i preuređenje prethodnog krivičnog postupka koja je veoma bitna s obzirom na to da je poznato da u zemljama kontinentalne tradicije ishod glavnog krivičnog postupka dobrim delom zavisi od rezultata prethodnog postupka. Mogu se uočiti dve tendencije putem kojih idu reforme. Prva, koja podrazumeva delimičnu reformu prethodnog postupka, odnosno preuzimanje i upodobljavanje pojedinih instituta, karakterističnih za akuzatorski model krivičnog postupka, načelima i specifičnostima pravnog poretka koji pripada evropsko kontinentalnoj tradiciji. I druga, koja se ogleda u uvođenju stranački oblikovanog postupka po uzoru na zemlje anglo-saksonske pravne tradicije i samim tim narušavanju osnovnih principa krivičnog postupka koji već više vekova funkcioniše na evropskom tlu. U ovom radu će biti analizirani obim i sadržina reformi prethodnog krivičnog postupka u pojedinim evropskim zemljama, kao i u državama nastalim na tlu bivše SFRJ, prilikom čega će posebna pažnja biti posvećena nekim karakterističnim, zajedničkim rešenjima za sve države koja se odnose na reformu prethodnog krivičnog postupka. Takođe, posebna pažnja će biti posvećena i prisutnom problemu da li je potrebno izvršiti potpunu reformu na osnovu koje bi prethodni krivični postupak bio organizovan po uzoru na zemlje gde je zastupljen adversarijalni model ili izvršiti samo delimičnu reformu tako što bi se pojedini instituti iz anglo-saksonske pravne tradicije prilagodili evropskom modelu postupka. Na kraju, biće izvršen i kratak osvrt na najvažnije evropske standarde koji su od značaja za reformu prethodnog krivičnog postupka.

Ključne reči: prethodni krivični postupak, evropski standardi, reforme.

REDIZAJNIRANJE MEDIJSKIH SLIKA SAVREMENOG TERORIZMA U SISTEMU MEĐUNARODNE BEZBEDNOSTI

Zoran Jevtović

(zjevtovic@filfak.ni.ac.rs)

Ljubiša Despotović

Apstrakt: Medijske slike terorizma unazad nekoliko decenija menjale su se u skladu sa potrebama državne politike i borbe protiv terorističkih izazova sa jedne strane ali i sa novom ulogom medija i medijskog sistema koji se prilagođavao promenama u sistemu međunarodne bezbednosti. Porast rizika od izbijanja novih i sve složenijih terorističkih kriza pratio je složenost međunarodnih odnosa, geopolitička prekomponovanja globalnog i regionalnog poretka, tehnološku ali i političku upotrebu medijskog sistema kao važne karike u bezbedonosnom lancu borbe protiv savremenog terorizma. Medijska slika savremenog terorizma morala je stoga da doživi svojevrstni identitetski redizajn, i prilagodi se potrebama sistemskog pristupa rešavanju bezbedonosnih problema naročito u segmentu njegove prevencije i medijske izolacije. Novi koncept medijskog tretmana terorističke opasnosti stoga podrazumeva, naglašavanje istraživačke ali i eksplikatorne dimenzije ovog složenog međunarodnog problema.

Ključne reči: medijska slika, savremeni terorizam, sistem međunarodne bezbednosti, geopolitika identiteta, bezbedonosni izazovi.

ZAŠTITA LJUDSKIH PRAVA OSUĐENIKA I DRUGIH LICA LIŠENIH SLOBODE S POSEBNIM OSVRTOM NA PRESUDE EVROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA

dipl. pravnik Dragana Anđelković
(draganakrag@yahoo.com)

Apstrakt: Srbija kao članica Saveta Evrope, ima obavezu da uskladi svoje zakonodavstvo i pravnu praksu sa praksom Evropskog suda za ljudska prava, koji je dao značajan doprinos definisanju i unapređivanju standarda postupanja prema licima lišenim slobode. S obzirom na to da se poslednjih godina odnos ove sudske instance menja kada je reč o poštovanju prava lica lišenih slobode, autor posebnu pažnju poklanja presudama donetim u slučajevima najčešćih povreda odredaba Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (čl. 2., čl. 3., čl. 8. i čl. 10.). Problem prenaseljenosti zatvora ima epidemijske razmere širom Evrope i znači hroničan problem smeštaja u skućenim i nehigijenskim uslovima, nedostatak privatnosti, drastično smanjenje aktivnosti izvan ćelija zbog nedostatka osoblja i objekata, preopterećenost zdravstvenih službi, pojačanu napetost koja lako eskalira u nasilje. Kakve su prilike u srpskim zavodima za izvršenje krivičnih sankcija, može li kazna zatvora kao najčešće izricana krivična sankcija da odbrani društvenu zajednicu i zaštititi opšteprihvaćene društvene vrednosti? Da li porast zatvorske populacije utiče na smanjenje stope kriminaliteta u Srbiji? Ovo su samo neka od pitanja kojima se autor bavi u radu.

Ključne reči: Evropski sud za ljudska prava, zatvor, lica lišena slobode, predstavke.

TAJNOST PISMA, TELEGRAMA I DRUGIH POŠILJKI I STANDARDI EVROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA

mr Žarko Sindelić
mr Dragan Cvetković

Apstrakt: Pravo na tajnost pisama i drugih pošiljki, uz određena odstupanja garantovano je Ustavom RS. S tim u vezi od praktičnog je značaja utvrditi pravno priznati interes državnih organa da ostvare uvid u sadržaj nečije prepiske. U zavisnosti od okolnosti slučaja državni organi nečiju prepisku nekad mogu samo zadržati, nekad samo otvoriti ali ne i pročitati, a nekad i otvoriti i pročitati. To može imati veliki praktični značaj jer se u krivičnom postupku može postaviti pitanje validnosti dokaza koji su prikupljeni uvidom u sadržaj nečije prepiske, tj. pitanje ispunjenosti krivičnoprocesnih pretpostavki za korišćenje ovakvih dokaza. Praktičan značaj rada usmeren je na stvaranje jedinstvene reference u srpskoj naučnoj literaturi za razumevanje praktičnih posledica vezanih za pravo na tajnost pisama i drugih pošiljki na međunarodnom planu, kroz praksu Evropskog suda za ljudska prava, a što će dobijati na značaju kako postupak Srbije Evropskoj uniji bude napredovao.

Ključne reči: tajnost pisma, Ustav RS, Evropski sud za ljudska prava, sadržaj pisma, dokaz.

STATISTIČKO PRAĆENJE POJAVA ORGANIZOVANOG KRIMINALITETA

dipl. kriminalista-specijalista Robert Vulić
Nenad Radaković

Apstrakt: Statistički metod predstavlja jedan od zastupljenijih metoda na kojem se zasniva razvoj naučno stručne teorije i prakse, naročito kada se radi o bezbjednosnim naukama i organizovanom kriminalitetu kao jednom segmentu predmeta proučavanja. Primjena različitih statističkih metoda omogućava utvrđivanje funkcionalne međuzavisnosti parametara koji određuju organizovani kriminalitet u definisanom vremenskom intervalu. Područje definisanosti odnosno skup vrijednosti koji predstavlja polaznu tačku za utvrđivanje različitih tendencija, relacija i korelacija koje se tiču organizovanog kriminaliteta, jesu evidencije o kriminalitetu koje vode državni organi. Evidencije Ministarstva unutrašnjih poslova i ostalih bezbjednosnih agencija Tužilaštva, Specijalnog tužilaštva i Sudova, esencijalno predstavljaju ulazne podatke preko sistema stanja tj. operacionog sistema u izvršenju nadležnosti i daju izlaznu vezu, odnosno pozitivnu povratnu spregu po prostoru i vremenu. Nehomogenost ovih evidencija po istoj varijabli i nedovoljna saradnja relevantnih faktora u širem regionu implicira faktore ometanja u procesu suzbijanja transnacionalnog organizovanog kriminaliteta i njegove sprege sa drugim oblicima ugrožavanja bezbjednosti.

Ključne riječi: organizovani kriminalitet, statistika, policija, tužilaštvo, sud.

OTKRIVANJE I UTVRĐIVANJE ČINJENIČNOG STANJA KOD KRIVIČNOG DELA TRGOVINE LJUDIMA

Petar Stanojević

(petar.stanojevic@pr.ac.rs)

Saša Atanasov

(sasa.atanasov@pr.ac.rs)

Apstrakt: U radu se analizira trgovina ljudima i njeni pojavni oblici u cilju uspešnog ustanovljavanja polaznih principa i efikasnih načina otkrivanja i utvrđivanja činjeničnog stanja kod ovog dela. Kako je trgovina ljudima veoma složena, dinamična i višedimenzionalna pojava koja se vrlo lako prilagođava promenljivim društvenim okolnostima i gde izvršioци najčešće deluju na međunarodnom nivo, poseban akcent se stavlja na neophodnost međunarodne policijske saradnje relevantnih nacionalnih i internacionalnih faktora u suzbijanju trgovine ljudima.

Ključne reči: trgovina ljudima, otkrivanje, dokazivanje, međunarodna saradnja

FAZE PLANIRANJA I IZVRŠENJA TERORISTIČKOG AKTA

prof. dr Zvonimir Đorđević
(peli_kanp.f.c@hotmail.com)

Apstrakt: Akcije koje planiraju poznate terorističke organizacije vode se pažljivo i detaljno. Koristeći faktor iznenađenja i inicijative koja je na njihovoj strani, posebna pažnja posvećuje se odnosu krajnjeg cilja i neposrednog objekta napada terorističke akcije. Cilj (meta) bira se pojedinačno i mora da se uskladi sa glavnim ciljem organizacije. U određivanju načina izvršavanja terorističkih akcija, stratezi se rukovode načelom efikasnosti i jednostavnosti koja se bazira prethodno razrađenim podacima i prikupljanjem dokumentacije mete napada. Prikupljaju se važne informacije žrtve napada kao što su navike, kretanje itd. Izvođenje terorističkih akcija odvija se po prethodno pripremljenom planu, upotrebom optimalnih oružja, sredstava i učesnika koji su potrebni za realizaciju cilja. Kada su ispunjene sve prethodne faze za određivanje članova, obuke, i sve pripreme konkretne akcije, svako mora da postupa saglasno sa predviđenim planom bez izuzetaka.

Ključne reči: terorističke organizacije, planiranje, način izvršenja, prikupljanje podataka, faze u izvršenju, logistika, efekti, posledice.